

Palača Cedulin

Kompleks stare bolnice smješten je u povijesnoj jezgri grada Zadra na istočnoj strani poluotoka. Sklop građevina u kojem su se nalazile vojna, odnosno civilna bolnica smještena je na sjeveru Bedemima zadarskih pobuna od Vrata sv. Roka do Novih vrata, s istoka s ulicom Jurja Barakovića, s juga ulicom Hrvoja Vukovića Hrvatinina, a sa zapada Zlatarskom ulicom.

Riječ je o građevinskom sklopu koji je nastao pregradnjom i dogradnjom palače Cedulin tijekom 18. stoljeća, a čiju jezgru čini s četiriju strana zatvoreno dvorište. U dvorištu se nalazi cisterna za vodu s bunarskom krunom u središtu. Zahvaljujući tlocrtnim planovima s početka 19. stoljeća poznat je izvorni izgled nekadašnje civilne bolnice. Analiza povijesnih izvora i zatečenog stanja pokazuje da je vanjski plašt objekta uz minimalne preinake do danas sačuvan u izvornom obliku. Veća građevinska intervencija izvedena je u razdoblju od 1929. do 1931. kada se zbog novog urbanističkog plana (regulacija današnje ulice Jurja Barakovića) skraćuje jugoistočno krilo.

U sklopu projekta koji se odnosi na preuređenje i prenamjenu palače Cedulin i kompleksa stare bolnice u Turističko-informativni centar izvršena su arheološka istraživanja, provedena u dvije kampanje tijekom 2014. i 2015. godine. Istražne je radove proveo Muzej antičkog stakla pod nadzorom Konzervatorskog odjela u Zadru. Iskapanja su financirana od strane Turističke zajednice grada Zadra.

Arheološkim istraživanjima provedenim na prostoru jugozapadnog i sjeverozapadnog krila stare bolnice znatno su upotpunjene spoznaje o palači Cedulin kao i saznanja o antičkim nalazima na istočnom dijelu zadarskog poluotoka.

Posebno su znakovita saznanja o ostatcima antičkih i kasnoantičkih građevina te postojanju kasnoantičkih zidanih grobnica. Na području jugozapadnog krila kompleksa stare bolnice otkriven je vodoopskrbni sustav datiran u razdoblje druge polovine 4. stoljeća. U neposrednoj blizini kanala pronađeno je krunište antičkog zdenca kao i dvije monumentalne grede ukrašene vegetabilnim i geometrijskim motivima. Uz navedene ostatke otkrivene su i veškolice pokretne arheološke građe (numizmatički materijal, ulomci građevinske i uporabne keramike, fragmenti staklenog posuđa).

Detaljni istražni radovi ponajprije su bili usmjereni na definiranje graditeljskih faza srednjovjekovne palače zadarske plemićke obitelji Cedulin, prije svega zbog činjenice što su dosadašnja saznanja o toj građevini bila prilično oskudna. Tijekom istraživanja na prostoru jugozapadnog i sjeverozapadnog krila građevinskog sklopa civilne bolnice registrirane su dvije glavne faze palače. Prva faza, koja bi vremenski odgovarala razdoblju druge polovine

12. ili samom početku 13. stoljeća dokumentirana je u temeljnim ostacima novootkrivenih zidova. Pomnim pregledom stratigrafskih jedinica utvrđeno je da je prva kuća obitelji Cedulin stradala u požaru tijekom 14. stoljeća. U kasnosrednjovjekovnom razdoblju gradi se novi objekt, čiji su pojedini zidovi danas sačuvani u izvornoj visini. Osim vanjskih perimetralnih zidova, istraflivanjima u unutrašnjosti palače otkriveni su pregradni zidovi kao i dijelovi izvornog poda građanog od opeka slaganih na riblju kost u kombinaciji s pločnikom od bijelog kamena.

Povijest Stare bolnice počinje upravo u navedenoj palači koja se adaptira 1575. godine za potrebe vojne bolnice. U povijesnim izvorima spominju se proširenja bolnice u 17. i 18. stoljeću, dok svakako treba spomenuti veliki građevinski zahvat izveden 1751. godine. Vojna je bolnica preuređena za civilne potrebe 1804. godine i kao takva služila je građanima sve do gradnje nove bolnice. Arheološka su istraflivanja dokumentirala temeljne ostatke pregradnih zidova i dijelove poda građanog od nepravilnih kamenih ploča.

Kompleks stare bolnice predstavlja zoran primjer razvoja urbanog građevinskog sklopa od razdoblja romanike do danas, a koji će, uskoro u novom suvremenom ruhu nastaviti svoje postojanje.

Dr. sc. Berislav ^{TM} Stefanac,
dipl. arheolog i viši kustos Muzeja antičkog stakla